

Te ara kua hikotia e te whānau o Te Pihipihinga Kākano Mai i Rangiatea

Wharehoka Wano (TMOA Kaitātaki ā-rohe CORE Education)

Tēnā koutou katoa, ko Wharehoka Wano taku ingoa, ko au te kaitātaki ā-rohe mō *Te Marautanga o Aotearoa* ki roto i ēnei o ngā iwi o Taranaki me Whanganui. I tēnei rā kei te Kura Kaupapa Māori o te Pihipihinga Kākano mai i Rangiatea. Ko Te Atiawa te iwi, ko Ngāti te Whiti te hapu, ko Tokomaru te waka. Kua tekau mā rima tau tēnei kura e tū ana, ā, ono tekau katoa ngā tauira o te kura, ā, tae atu ki ngā kaiako, tokowhā katoa o rātou. Tēnei mātou e mihi nei, tēnā koutou, tēnā tātou.

Minnie O'Carroll (Tumuaki)

Ētehi ko te hui, ko te hui te mea nui. Kia tae mai te whānau kia kōrero, engari, me rapu ētehi atu kaupapa mō te hui, kei roto i tērā kaupapa me huna te kōrero o te marautanga ki roto i te rārangi kōrero, kia kite mēna, ka taea e koe te rongo i ō rātou kōrero. Ētehi atu rautaki, kia haere ki waho ki te taunga waka, kōrero ki ngā mātua tae mai ki te tiki i ō rātou tamariki, ērā mea pērā. Mahi paati, haere ki ētehi ahurea kōrero ki ngā mātua tae mai ki reira kia mātakitaki i ngā tamariki kapa haka ai.

Wāhi Lose (Poari Whakahaere)

Ko te mea pai ki ahau e taea ana te whānau ki te haramai ki te whakawhiti kōrero, whakawhiti whakaaro, ka mahi tahi.

Minnie O'Carroll (Tumuaki)

Ko te wero tuatahi, kia rapu te kōrero, ngā whakaaro, ngā moemoeā o te whānau. Tērā pea, mōhio tātou e uaua kia kōrero tahi te whānau hai hui tahi, nō reira, ka rapu mātou i ētehi rautaki kia kōrero ki a rātou. Ahakoa te aha.

Wikitoria Friedlich (Kaitakawaenga Māori)

Nō reira i te tīmatanga o tō mātou hui ki te taha o ngā pouako i tiro whakamua ki te hītori o tō mātou kura, kia kite atu ai i tīmatahia te kura nei i whea, pērā i te ingoa me ērā āhuatanga o taua wā. Kātahi ka aro whakamua. I kite hoki ai ngā pouako o nāianei kāore rātou i te tino mōhio ki te hītori o tō rātou kura.

Ko te ingoa o tēnei whenua ko Rangiatea. Kei konei te kopae tamariki, Kia Ū te Reo, he kōhanga reo tērā, ā, kei konei hoki te kura kaupapa. Kei konei hoki te Whare Wānanga o Aotearoa i te whenua nei. Nō reira, e tipu ake ana ngā tamariki ki tēnei whenua, mai i te kopae, tae atu ki te kura, tērā pea ka tae atu ki te wharewānanga hoki.

Minnie O'Carroll (Tumuaki)

Ko te nuinga o ngā whakaaro e pā ana ki ngā uaratanga Māori, kei roto i ō rātou whakaaro. Te mea tuarā, te reo matatini me te reo pangarau, ērā mea he mea nui ki ngā whānau.

Wharehoka Wano (Tiamana Poari Whakahaere)

Ka tahi ko te reo, tērā pea koirā te whaingā, te take i puta ai tēnei kura o te Pihipihinga Kākano mai i Rangiatea i runga i te hiahia kua ngarongaro haere te reo o Taranaki, te mita o Taranaki. Koirā tētahi o tōna tino whaingā i te rewatanga o te kura tae noa ki tēnei wā.

Samantha Higgins (Kaiako)

Ko ngā mātāpono me ngā uara e whakatinana, e whakatinanahia ana i roto i te marautanga, koirā ngā wawata me ngā hiahia o ngā whānau mō ō rātou tamariki. Nō reira, e tika ana kia uru ērā āhuatanga ki roto i tō tātou marautanga.

Wharehoka Wano (Tiamana Poari Whakahaere)

He kura e whāiatia nei i ngā āhuatanga o te *Aho Matua* e kii ana. Kua mōhiohia nei, ā, mātou, tātou, ko te *Aho Matua* he kaupapa kia noho Māori nei tātou. Nō reira, e hāngai ana te *Aho Matua* ki ngā kawa, ki ngā tikanga o Te Atiawa nui tonu, o Taranaki nui tonu. Nō reira, ka hono, ka hono. Ka kōrerohia mō te āhuatanga o te tauira, ko te mana o te tauira, he mana tōna, he mana tō tana whānau. Koirā, ko aua āhuatanga e whāiatia nei e mātou.

Minnie O'Carroll (Tumuaki)

Āe, he mea nui tērā ki ngā whānau, kia hono ō rātou whakaaro ki te *Aho Matua*. Tērā pea ka kite i roto i ō rātou whakaaro, moemoeā ngā āhuatanga o te *Aho Matua*. He mea nui tērā.

Wāhi Lose (Poari Whakahaere)

Kei raro *Te Marautanga o Aotearoa* ko te *Aho Matua*. Ko te *Aho Matua* te tino kaupapa ki a mātou. Ki a au nei, korekau he rerekētanga, mēna ka whai tonu a te *Aho Matua*, ka mama ake ki a whai te mātau, *Te Marautanga o Aotearoa*.

Kurt Komene (Ākonga o mua)

Tuatahi mōku, ko te *Aho Matua*. He aha te *Aho Matua*, ā, kua piri kaha nei tātou ki tērā o ngā kaupapa. Kua roa tēnei kura e noho i raro i te *Aho Matua*. Ko tērā tētehi o ngā kaupapa nui mōku. Kua piri tata mai te whānau, kua piri hoki mai ahau ki tēnei kura. Ko tēnei tōku tūrangawaewae mō ake tonu atu.

Wharehoka Wano (Tiamana Poari Whakahaere)

Tētahi o ngā tino whaingā o mātou, kia ū tonu ki te mita, ki te reo o Taranaki, ā, ki ōna tikanga ake o Taranaki. Nō reira, i runga i te āhuatanga o te marau, ka kite atu kei hea ēnā mea e noho tau ana. Nō reira, koirā te painga o marau ā-kura.

Wikitoria Friedlich (Kaitakawaenga Māori)

Ko ngā uauatanga kia kite atu ai me pēhea te whakamahi i te marautanga ki roto i ngā akomanga. He pai ngā whakaaro, ngā wawata, i nāianei me kite atu ai mātou, me pēhea te whakangungu i a rātou, mā wai hoki etēhi o ngā marau e whakangungu i ngā pouako, me pēhea te whakauru i aua wawata ki roto i te akomanga hoki.

Samantha Higgins (Kaiako)

Ka tino tautoko ahau i tēnei mea te marautanga ā-kura, e tika ana kia ako ngā tamariki e pā ana ki tō rātou ake wāhi, tō rātou ake ao me kii, ō rātou whakapapa, o rātou mea, ngā mea katoa e hāngai ana ki ngā tamariki o tēnei kura.

Minnie O'Carroll (Tumuaki)

Kua tae mātou ki te hanga i te marau ā-kura i raro i ia wāhanga ako. Engari, me hoki ō mātou whakaaro ki ngā whakaaro o ngā mātua, ngā tamariki, ngā pouako, ngā kaumātua, kia whakatinana i taua marau ā-kura.

Wharehoka Wano (TMOA Kaitātaki ā-rohe CORE Education)

Nō reira e hoa mā, tēnei mātou o Te Pihipihinga Kākano mai i Rangīātea e mihi tonu nei ki a koutou. Ā, hāunga mō tēnei wā, kai te whāia tonu nei kia tutuki pai ai te marau ā-kura, waiho mō tōna wā kia kite atu he aha ngā mea pai ka puta. Ko te hīkoinga kua hīkoinga nei e mātou e mihi tonu nei ki tērā āhuatanga. Tēnā koutou, tēnā koutou, kia ora tatou katoa.